

Сергієнко Тетяна Іванівна

кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри бізнесу та управління,
Національний університет «Запорізька політехніка»,
м. Запоріжжя, Україна
Sergienko7921@gmail.com

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТОМ

***Анотація.** У статті розглядається формування компетентностей майбутніх фахівців у сфері управління проєктами. Автор підкреслює важливість інтеграції теоретичних знань і практичних навичок у навчальних програмах. Акцентується увага на ключових компетенціях, таких як критичне мислення, комунікація та командна робота. Окремо обговорюється роль сучасних технологій у навчанні та управлінні проєктами. У статті також наведено приклади успішних програм підготовки фахівців, які сприяють розвитку професійних навичок. Завершується аналізом викликів, з якими стикаються освітні заклади у впровадженні нових підходів до навчання.*

***Ключові слова:** компетентності, управління проєктами, освіта, фахівці, навички, інновації.*

***Annotation.** The article considers the formation of competencies of future specialists in the field of project management. The author emphasizes the importance of integrating theoretical knowledge and practical skills in educational programs. Emphasis is placed on key competencies such as critical thinking, communication and teamwork. The role of modern technologies in education and project management is discussed separately. The article also provides examples of successful specialist training programs that contribute to the development of professional skills.*

It concludes with an analysis of the challenges faced by educational institutions in implementing new approaches to learning.

Key words: *competencies, project management, education, specialists, skills, innovations*

Актуальність теми. Формування компетентностей майбутніх фахівців в сфері управління проектом зумовлена сучасними вимогами до професійної підготовки в умовах динамічного розвитку ринку праці та зростання ролі проектного управління у різних сферах діяльності. У зв'язку з глобалізацією та технологічними змінами, компанії потребують фахівців, які здатні ефективно планувати, реалізовувати та контролювати проекти, що сприяють досягненню стратегічних цілей організації. Формування відповідних компетентностей, таких як стратегічне мислення, командна робота та адаптивність, стає критично важливим для успішної кар'єри в цій галузі. Крім того, впровадження інноваційних підходів у навчанні та інтеграція практичного досвіду в освітні програми сприятимуть підвищенню якості підготовки фахівців. Таким чином, дослідження ефективних методів формування компетентностей у сфері управління проектами має значення не лише для освітніх установ, але й для підприємств, які прагнуть залишатися конкурентоспроможними на ринку.

Мета статті полягає в аналізі та визначенні ключових компетентностей, необхідних для ефективного управління проектами, а також у розробці рекомендацій щодо їх формування в процесі підготовки майбутніх фахівців.

Результати дослідження. Формування компетентностей - це процес розвитку знань, умінь і навичок, які дозволяють індивіду адаптуватися до різних умов і ефективно виконувати завдання в конкретній сфері діяльності. Для фахівців у сфері управління проектами компетентність - це комплекс знань, умінь і навичок, які дозволяють ефективно планувати, організовувати, реалізовувати та контролювати проекти. Це включає:

- основи управління проектами, методології (наприклад, Agile, Scrum), інструменти та техніки, що використовуються в галузі;

- уміння використовувати програмне забезпечення для управління проектами, розробляти графіки, бюджети та ризик-менеджмент;

- комунікація, лідерство, командна робота, критичне мислення та вирішення конфліктів, які необхідні для успішної взаємодії з командою і стейкхолдерами;

- здатність швидко реагувати на зміни в умовах проєкту та вміння управляти ризиками.

Таким чином, компетентність у сфері управління проектами є ключовою для успішної реалізації проєктів у складному та динамічному бізнес-середовищі.

Аналіз актуальних наукових досліджень та публікацій за темою формування компетентностей майбутніх фахівців у сфері управління проектами демонструє широкий спектр досліджень, які охоплюють різні аспекти цієї важливої сфери.

Різноманітні аспекти організації та реалізації проєктної діяльності стали об'єктом дослідження вітчизняних науковців. Зокрема, досліджуються компетентнісний потенціал проєктної діяльності, удосконалення професійної майстерності у процесі реалізації проєктної діяльності, проєктна діяльність як фактор соціально-професійної адаптації студентів педагогічного університету, технології організації проєктної діяльності, проєктування в соціально-культурній сфері.

Багато досліджень зосереджуються на методах і підходах до навчання, які можуть сприяти розвитку як технічних, так і м'яких навичок. Наприклад, дослідники аналізують ефективність інтерактивних методів навчання, таких як кейс-методи, симуляції та проєктне навчання, які дозволяють студентам отримати практичний досвід.

Важливу увагу приділено інтеграції нових технологій у навчальний процес. Вибір програмного забезпечення для управління проектами, застосування інформаційних технологій та методик agile стають ключовими темами, які досліджуються в рамках підготовки фахівців.

Крім того, наукові роботи акцентують увагу на важливості міждисциплінарного підходу, який дозволяє поєднувати знання з різних областей, таких як економіка, психологія, комунікації та управління ризиками. Це допомагає формувати всебічно підготовлених спеціалістів, здатних адаптуватися до змінюваного середовища.

Також активно досліджується роль м'яких навичок у професійному розвитку. Публікації акцентують увагу на важливості розвитку комунікативних навичок, лідерства та командної роботи, що є необхідними для успішного управління проектами.

Окремою темою є етичні аспекти управління проектами, соціальна відповідальність та сталий розвиток. Дослідження в цій області підкреслюють важливість формування у студентів відповідального ставлення до своєї професійної діяльності.

Загалом, аналіз свідчить про те, що формування компетентностей у сфері управління проектами є динамічною і багатогранною областю, яка постійно еволюціонує відповідно до потреб сучасного ринку праці. Це створює підґрунтя для подальших досліджень і розробки нових навчальних програм, що відповідають актуальним викликам та тенденціям.

Також, зазначимо, що формування компетентностей майбутніх фахівців у сфері управління проектами має кілька ключових аспектів. По-перше, важливо інтегрувати теорію з практикою, адже поєднання теоретичних знань з реальними практичними навичками є запорукою успіху. Це може включати стажування, аналіз практичних кейсів та участь у проєктах, що дають можливість застосувати отримані знання.

Також, зазначимо, що міждисциплінарний підхід відіграє значну роль. Управління проектами охоплює різні сфери знань, такі як економіка, психологія, комунікації та технології. Тому важливо розвивати компетентності не лише в управлінні проектами, а й в суміжних дисциплінах.

Крім того, розвиток м'яких навичок є критично важливим. Успішний менеджер проєктів повинен володіти такими навичками, як комунікація,

лідерство, командна робота та критичне мислення, адже саме вони дозволяють ефективно взаємодіяти з командою та стейкхолдерами.

Адаптивність та гнучкість є ще одним важливим аспектом навчання. Сучасні проекти часто потребують швидкої реакції на зміни, тому навчання повинно включати елементи agile-методологій та управління ризиками, що допоможуть майбутнім фахівцям бути готовими до непередбачуваних ситуацій.

Також, зазначимо, що використання сучасних технологій є невід'ємною частиною процесу формування компетентностей. Опанування нових інструментів та програмного забезпечення для управління проектами є критично важливим для підвищення ефективності роботи.

Не менш важливими є етика та відповідальність. Розвиток усвідомленості щодо етичних аспектів управління проектами, соціальної відповідальності та сталого розвитку сприяє формуванню відповідальних фахівців. Залучення студентів до реальних проектів у рамках навчального процесу дозволяє формувати практичні навички управління проектами, роблячи навчання більш ефективним і орієнтованим на потреби ринку.

Таким чином, усі ці аспекти сприяють формуванню всебічно підготовлених фахівців, здатних успішно реалізовувати проекти в різних умовах, оскільки основними складовими ефективного управління проектами є ключові компетенції, такі як критичне мислення, комунікація та командна робота. Критичне мислення дозволяє фахівцям аналізувати інформацію, оцінювати різні альтернативи та приймати обґрунтовані рішення [2, с. 76]. Це вміння допомагає виявляти проблеми на ранніх етапах і розробляти стратегії їх вирішення.

Комунікація є важливою для успішної взаємодії з командою та стейкхолдерами. Вміння чітко формулювати свої думки, слухати інших і обговорювати ідеї сприяє більшій злагодженості та ефективності в роботі.

Командна робота забезпечує об'єднання зусиль усіх учасників проекту, що дозволяє досягати спільних цілей. Успішна командна взаємодія вимагає

розвитку довіри, відповідальності та підтримки один одного, що підвищує загальну продуктивність [3, с. 120].

Разом ці компетенції формують основу для ефективного управління проектами та сприяють успішному виконанню завдань у динамічному і змінному середовищі. Також, зазначимо, що важливу роль у навчанні та управлінні проектами відіграють сучасні технології, забезпечуючи нові можливості для підвищення ефективності та якості процесів.

По-перше, технології сприяють доступу до інформації. Завдяки онлайн-ресурсам, базам даних та відкритим освітнім платформам студенти та фахівці можуть отримувати актуальні знання та інструменти для роботи над проектами.

По-друге, спеціалізоване програмне забезпечення для управління проектами, таке як Trello, Asana чи Microsoft Project, дозволяє команді планувати, відслідковувати прогрес та координувати зусилля учасників. Це підвищує прозорість процесів і полегшує взаємодію.

По-третє, сучасні комунікаційні технології, такі як відеоконференції, чати та платформи для спільної роботи (наприклад, Slack або Microsoft Teams), сприяють ефективному спілкуванню між учасниками проекту, незалежно від їхнього місця розташування.

Крім того, використання технологій у навчанні, таких як віртуальні симуляції, гейміфікація та електронні навчальні платформи, робить процес навчання більш інтерактивним та залучаючим, що підвищує мотивацію студентів.

Завдяки впровадженню сучасних технологій управління проектами стає більш гнучким і адаптивним, що є особливо важливим у швидко змінюваному середовищі. Це дозволяє командам швидше реагувати на зміни та ефективно вирішувати проблеми.

Отже, сучасні технології не лише покращують навчальні процеси, але й значно підвищують ефективність управління проектами, створюючи умови для досягнення кращих результатів. Так, наприклад існує безліч успішних програм підготовки фахівців, які сприяють розвитку професійних навичок.

Розглянемо кілька прикладів:

- Програма MBA з управління проєктами. Велика кількість бізнес-шкіл пропонують магістерські програми, які зосереджені на управлінні проєктами. Ці програми зазвичай включають курси з управління ризиками, фінансів, командної роботи та лідерства, а також практичні проєкти.

- Сертифікаційні курси PMP (Project Management Professional) - ця програма сертифікації від Project Management Institute (PMI) є визнаною в усьому світі. Вона допомагає фахівцям здобути знання та навички, необхідні для успішного управління проєктами, включаючи етапи планування, виконання та моніторингу.

- Програми стажування. Багато університетів і навчальних закладів співпрацюють з компаніями для організації стажувань. Це дозволяє студентам отримати реальний досвід роботи, навички комунікації та розуміння корпоративної культури.

- Онлайн-курси на платформах, таких як Coursera або edX - пропонують курси від провідних університетів та організацій, що охоплюють різні аспекти управління проєктами, такі як Agile, Scrum, управління ризиками тощо.

- Програма з проєктного навчання. Деякі університети впроваджують програми, де студенти працюють над реальними проєктами у співпраці з місцевими компаніями. Це сприяє розвитку практичних навичок та командної роботи.

- Тренінги з м'яких навичок - програми, які фокусуються на розвитку комунікаційних, лідерських та командних навичок, також є важливими. Вони можуть включати рольові ігри, симуляції та групові дискусії [1, с. 90].

Ці програми допомагають фахівцям не лише здобути теоретичні знання, а й розвинути практичні навички, необхідні для успішної кар'єри в управлінні проєктами. Проте необхідно зазначити, що під час впровадження нових підходів до навчання щодо розвитку практичних навичок, які необхідні для успішної кар'єри в управлінні проєктами заклади вищої освіти стикаються з викликами. Зокрема, ці програми можуть адресувати супротив змінам,

забезпечуючи тренінги та підтримку для викладачів, що допоможе знизити їхнє занепокоєння щодо нових методик.

Крім того, програми розвитку можуть сприяти залученню фінансування для нових технологій та навчальних ресурсів, що дозволить освітнім закладам оновити свою інфраструктуру. Це, в свою чергу, полегшить доступ до сучасних навчальних інструментів. Також важливо, що програми розвитку можуть включати підготовку викладачів, яка є критично важливою для успішного впровадження нових підходів. Підвищення кваліфікації педагогів допоможе їм ефективно використовувати інноваційні методи навчання. Крім того, у програмах розвитку може бути враховано різноманітність студентів, що дозволить адаптувати навчальні стратегії до індивідуальних потреб учнів. Це сприятиме створенню більш інклюзивного навчального середовища.

Остаточо, програми розвитку можуть допомогти змінити культурний контекст, заохочуючи відкритість до інновацій і нових підходів у навчанні. Тож, ці програми не лише вирішують конкретні виклики, але й сприяють загальному прогресу в освітній сфері.

Таким чином, успішне впровадження нових підходів до навчання вимагає комплексного підходу, що включає підтримку з боку адміністрації, підготовку викладачів, належне фінансування та врахування потреб усіх учасників освітнього процесу.

Висновки. Підводячи підсумки даного дослідження зазначимо, що сучасні технології відіграють важливу роль у навчальному процесі, забезпечуючи доступ до інформації та нових інструментів для управління проектами. Вони також сприяють інтерактивності навчання, що підвищує мотивацію студентів і ефективність їхньої підготовки.

Програми розвитку фахівців мають враховувати виклики, з якими стикаються освітні заклади. Це включає супротив змінам, недостатнє фінансування та потребу в підготовці викладачів. Успішне впровадження нових підходів вимагає комплексного підходу, що передбачає підтримку

адміністрації, підготовку викладачів та адаптацію навчальних стратегій до різноманітності студентів.

Отже, формування компетентностей у сфері управління проектами є динамічною і багатогранною областю, що постійно еволюціонує. Це створює підґрунтя для подальших досліджень і розробки нових навчальних програм, які відповідають актуальним викликам та тенденціям сучасного ринку праці.

Список використаних джерел

1. Пандазі А., Станжур Т. Проектне навчання як засіб формування компетентностей майбутніх менеджерів. *Український Педагогічний журнал*, 2023. № 4. С. 88 - 95.

2. Сергієнко Т.І. Прийняття проектних рішень: навч.-метод. посіб. для магістрів ЗДІА спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» всіх форм навчання кафедри менеджменту організацій та управління проектами / Укл.: Т.І.Сергієнко. Запоріжжя, 2018. 188 с.

3. Управління проектами: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / Під ред. С.Чернова, В.Воронкової, А.Двигун, О.Сосніна та ін. Запоріжжя : РВВ ЗДІА, 2015. 356 с.